

MUHASEBE

enstitüsü

DERGİSİ

Doç. Dr. Ersin GÜREDİN

Uygunluk Denetimi Olarak Kasa Denetimi ve Sabit Miktarlı Kasa Sistemi

Dr. Yücel ERCAN

Maliyet ve Gider Kavramları

Asis. Tülin ÇAĞLAR

Sermaye Piyasası ve Yatırım Finansman A.Ş. Konulu Bir Haber-Röportaj

Rüştü ERİMEZ

Yatırım İndirimi İstisnası

Şükrü KIZILOT

Kara Taşıma İşi Yapanlarda Ortalama Kâr Haddi Esasının Uygulanması

Dr. Fahir BİLGİNOĞLU

Bilgi İşlem Sistemlerinden İktisadîlik ve «Oranlar»la İktisadîlik Analizi

Enstitüden Haberler

Muhasebe Yayınları Arasından

Uluslararası Muhasebe Standardı 4 — Amortismanların Muhasebeleştirilmesi

Uluslararası Muhasebe Standardı 5 — Finansal Tablolarda Açıklanması Gerekli Bilgiler

Uluslararası Muhasebe Standardı 4

AMORTİSMANLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Uluslararası Muhasebe Standardı 5

FINANSAL TABLOLARDA AÇIKLANMASI
GEREKLİ BİLGİLER

Çeviren

Dr. Halûk ÜNAL

İ.Ü. İşletme Fakültesi

Finansal Muhasebe Kürsüsü

ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARDI

FINANSAL TABLOLARDAN AÇIKLANMASI GEREKLI BILGILER

GIRIS

1. Bu Bildiride bilânçoları, gelir tablolarını, dipnotları ve finansal tabloların bir kısmı gibi belirlenen diğler tablolar ile açıklamaları kapsayan finansal tablolarda açıklanması gerekli bilgiler ele alınmıştır.

2. Finansal tablolara, diğler amaçlar yanında, değerlemeler yapmak ve finansal kararlar vermek için gereksinme duyulur. Kullanıcılar, eğer finansal tablolar açık ve anlaşılabilir değilse, güvenilir kararlar veremezler. Bu amaçla gerek duyulan bilgi, çoğu kez yerel hukuk kuralları ve yetkili kuruluşlar tarafından konulan zorunlulukları karşılamaya yeterli bilgilerden daha fazla olmaktadır.

3. Bu Standard'ta yapılması gerekli en az açıklamalar ortaya konulmuştur. Yapılması beklenen bu açıklamalar belirli

muhasebe konularını ele alan diğler Uluslararası Muhasebe Standardları'nda verilmesi gerekli görülmüş açıklamalarla genişletilebilir.

4. Bu Standard finansal tabloların sunulmasında belirli bir biçimi önermemektedir. Standard'ta kullanılan düzenleme ve sınıflandırma çoğu sanayi ve ticari işletmelerin finansal tablolarında yer alan maddelerden oluşmuştur. Finansal kurumlar veya sigorta şirketleri gibi girişimler için farklı bir düzenleme ve sınıflandırma uygun olabilir.

5. Bu Standard'ta yer almış ana şirket (parent company), bağımlı şirket (subsidiary company), ilgili şirket (associated company) tanımları, Uluslararası Muhasebe Standardları 3, Birleşik (Konsolide) Finansal Tablolar'da kullanılanlarla aynıdır.

ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARDI 5

FİNANSAL TABLOLARDAKİ AÇIKLANMASI GEREKLİ BİLGİLER

Uluslararası Muhasebe Standardı 5 bu Bildirinin 6-19. paragraflarını kapsamaktadır. Standard bu Bildirinin 1-5. paragrafları ve Uluslararası Muhasebe Standardları Bildirilerine Başlangıç gözönüne alınarak okunmalıdır.

Genel Olarak Yapılacak Açıklamalar

6. Finansal tabloları açık ve anlaşılabilir bir duruma getirmek için gerekli tüm önemli bilgiler açıklanmalıdır.

7. İşletmenin adı, şirketin faaliyette bulunduğu ülke, bilanço tarihi ve finansal tabloların kapsadığı dönem belirtilmelidir. Eğer açık bir biçimde belirli değilse, faaliyetlerin niteliği, işletmenin yasal durumu ve finansal tabloların hangi para birimi ile ifade edildiği kısaca açıklanmalıdır.

8. Finansal tablolardaki maddelerin miktarları ve sınıflamalarını açık bir biçimde anlaşılabilir duruma getirmek için gerekli görülürse ek bilgiler verilmelidir. Verilecek kararlara etki edebilecek derecede önemli olan maddeler, diğer maddeler kapsamında verilmeyip ayrı bir biçimde belirlenmelidir.

9. Finansal tablolarda önceki dönemle uyumlu rakamlar sunulmalıdır.

Belirli Açıklamalar - Bilanço

Genel Olarak

10. Aşağıdaki açıklamalar yapılmalıdır.

- Varlıkların tasarrufunda bulunan kısıtlamalar.

- Borçlar karşılığında verilen teminat
- Emeklilik maaş ve tazminatlarının ödenmesi ile ilgili karşılık ayırma yöntemleri
- Şarta bağlı varlıklar ve şarta bağlı borçlar, olanaklı ise tutarlarının da verilmesi
- Geleceğe dönük yapılan sabit sermaye yatırımı

Duran Varlıklar

11. *Taşınmazlar, tesis ve donanım*-Aşağıdaki maddeler açıklanmalıdır:

- Arazi ve binalar
- Tesis ve donanım
- Uygun bir biçimde belirlenmiş diğer varlık grupları
- Birikmiş amortismanlar.

Kiralama yolu ile elde bulundurulmuş ve taksitle satın alınmış varlıkların ayrı açıklamaları yapılmalıdır.

12. *Diğer duran varlıklar* - Aşağıdaki maddeler, birbirinden ayrı olarak açıklanmalıdır. Eğer olanaklı ise amortisman yöntemi ve dönemi ile dönem içinde kayıtlardan çıkarmalar da her bir madde için ayrı olarak verilmelidir.

a) Uzun-dönemli yatırımlar

Bağımlı şirketlerdeki yatırımlar

İlgili şirketlerdeki yatırımlar

Listeye girmiş şirketlere yapılmış yatırımların piyasa değeri finansal tablolarda kayıtlı buldukları değerlerden farklı ise piyasa değerlerinin belirtilmesi

b) Uzun-dönemli alacaklar

Alacak hesapları ve senetleri-ticari

Yöneticilerden alacaklar

Grup içi¹ alacaklar

İlgili şirketlerden alacaklar

Diğer

c) Peştemallık

d) Patentler, ticari markalar ve benzeri varlıklar

e) Kuruluş giderleri, reorganize giderleri ve peşin ödenmiş vergiler gibi aktifleştirilmiş harcamalar

Dönen Varlıklar

13. Aşağıdaki maddeler birbirinden ayrı olarak açıklanmalıdır.

a) Kasa

Kasa, eldeki para mevcudunu ve bankalardaki cari ve diğer hesapları kapsar. Derhal kullanılabilir durumda olmayan nakit mevcutları örneğin, kambiyo sınırlamaları nedeniyle dış ülkelerdeki bankalar-

1) Bu Bildiride «grup içi» terimi kullanılırken finansal tablolarda şunlar arasındaki işlemlerin ve bu işlemler sonucu ortaya çıkmış hesap bakiyelerinin de sunulması gereğine değinilmektedir:

a) Ana şirket ve bağımlı şirketleri

b) Bağımlı şirket ile ana şirketi veya gruptaki diğer bağımlı şirketler.

da dondurulmuş bakiyeler kasa dışında bırakılır.

b) Uzun-dönemli yatırımlar dışındaki pazarlanabilir hisse senedi ve tahviller

Piyasa değerleri, eğer finansal tablolarda kayıtlı değerlerden farklı ise, açıklanmalıdır.

c) Alacaklar

Alacaklar ve alacak hesapları-ticari

Yöneticilerden alacaklar

Grup içi alacaklar

İlgili şirketlerden alacaklar

Diğer alacaklar ve önceden ödenmiş giderler

d) Stoklar

Uzun-Dönemli Borçlar

14. Aşağıdaki maddeler, bir yıl içinde ödenecek kısımları hariç, birbirinden ayrı olarak açıklanmalıdır:

a) Teminatlı borçlar

b) Teminatsız borçlar

c) Grup içi borçlar

d) İlgili şirketlere olan borçlar

Faiz hadleri, geri ödeme vâdeleri, ilgili sözleşmeler, likiditasyon durumunda ikinci derecede ödenecek olanlar, hisse senedine çevrilebilme özellikleri ve amorti edilmiş prim ve iskontolar özetlenmiş bir biçimde verilmelidir.

Kısa-Dönemli Borçlar

15. Aşağıdaki maddeler birbirinden ayrı olarak açıklanmalıdır.

a) Banka borçları ve açık krediler

b) Uzun dönemli borçların kısa-dönemde ödenecek kısımları

c) Borçlar

Borç hesapları ve senetleri -
ticari

Yöneticilere borçlar

Grup içi borçlar

İlgili şirketlere olan borçlar

Ödenecek dividantlar

Diğer borçlar ve ödenecek gi-
derler

Diğer Borçlar ve Karşılıklar

16. Diğer borçlar, karşılıklar ve ödenecek giderler kapsamında bulunan önemli mad-
deler ayrı olarak açıklanmalıdır. Bu gibi
maddelerin örnekleri, ödenecek vergiler,
önceden elde edilen gelir ve kıdem tazmi-
natı karşılıklarıdır.

Sermaye

17. Aşağıdaki açıklamalar birbirinden
ayrı olarak yapılmalıdır.

a) Hisseli sermaye

Her bir hisseli sermaye grubu için:

İhraç edilebilir, ihraç edilmiş
ve yürürlükteki² hisselerin
sayısı veya miktarı

Ödenmemiş sermaye

Her bir hissenin nominal veya
sözleşme gereği konulmuş
değeri

Dönem içinde hisseli sermaye
hesaplarında görülen hare-
ketler

Dividant dağıtımında ve ser-
mayenin geri ödenmesinde

bulunan ayrıcalık hakları,
üstün olma durumları ve
kısıtlamalar

Arta kalan birikmiş üstün his-
se senetlerine ödenecek di-
vidantlar

Yeniden satın alınan hisseler

Kullanma hakkı verilerek ge-
lecekte ihraç edilmek için
elde tutulan hisseler ve
hisselerin satışı ile ilgili,
satış zamanı ve miktarları
dahil, yapılmış sözleşmeler

b) Dönem içinde kaydedilen hareket-
ler dahil olmak üzere diğer sermaye ka-
lemleri ve aşağıdakilerin dağıtımında bu-
lunan kısıtlamalar.

Nominal değerinde öden-
miş sermaye (primli hisse)

Yeniden değerlendirme sonucu çı-
kan fazlalık

Yedekler

Dağıtılmamış kârlar

Belirli Açıklamalar-Gelir Tablosu

18. Aşağıdaki bilgiler açıklanmalıdır:

- Satışlardan veya diğer faaliyet-
lerden elde edilen hasılat
- Amortisman
- Faiz geliri
- Yatırımlardan elde edilen gelir
- Faiz gideri
- Vergiler
- Olağanüstü giderler
- Olağanüstü gelirler
- Önemli görülen grup içi işlemler
- Net gelir.

Başlama Tarihi:

19. Bu Uluslararası Muhasebe Standardı,
1 Ocak 1977'de başlayan ve sonraki dö-
nemleri kapsayan finansal tablolar için
geçerlidir.

2) Yürürlükteki hisseler «kasa hisseleri» di-
şında elde bulundurulmuş hisselerdir. Kasa hisseleri
bir şirketin satışa çıkardığı hisselerinden bir kısmı
nı satmayıp elinde tuttuğu hisse senetleridir ve
yasalarca yeniden satışa çıkarılabilir. Bu uygulamaya
bazı ülkelerde izin verilmez.